

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] sit panis azymus an fermentatus? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

Ad tertium dicendum, quod modica permixtio non soluit speciem: quia id quod est modicum, quodammodo absumitur à plurimo: & ideò si sit modica admixtio alterius frumenti ad multo maiorem quantitatem tritici, poterit exinde confici panis, qui est materia huius sacramenti. Si verò sit magna permixtio (puta, ex æquo vel quasi) talis permixtio speciem mutat: unde panis exinde confectus, non erit debita materia huius sacramenti.

Ad quartum dicendum, quod aliquando est tanta corruptio panis, quod soluitur species panis: sicut cum continuitas soluitur, & sapor, & color, & alia accidentia mutantur: unde ex tali materia non potest confici corpus Christi. Aliquando verò non est tanta corruptio, quæ speciem soluat: sed est aliqua dispositio ad corruptionem, quod declarat aliqualis immutatio saporis. Et ex tali pane potest confici corpus Christi: sed peccat conficiens, propter irreuerentiam sacramenti.

Et quia amidū est ex tritico corrupto, non videtur quod panis ex eo confectus, possit fieri corpus Christi: quamvis quidam contrarium dicant.

ARTIC. IV.

Utrum hoc sacramentum, debeat confici ex pane azymo?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum non debeat confici ex pane azymo. Debemus enim in hoc sacramento imitari institutionem Christi. Sed Christus videtur hoc sacramentum instituisse in pane fermentato: quia sicut legitur Exodi 12. Iudæi secundum legem incipiebant uti azymis in die Paschæ. (quod celebratur decima quarta luna) Christus autem instituit hoc sacramentum in corna, quam celebrauit ante diem festum Paschæ, ut habetur Ioan. 13. Ergo & nos debemus hoc sacramentum celebrare in pane fermentato.

¶ 2 Præterea, Legalia non sunt obseruanda tempore gratiæ. Sed uti azymis, fuit quædam legalis cæ-

R 2 remo-

435
4 d. 11. q.
2. a. 2. q.
3. & 4.
con. c. 68.
& op 1. c.
61. & 100
6. col. 2.

remonia, vt patet Exod. 12. Ergo in hoc sacramento gratiæ, non debemus azymis vti.

¶ 73. a. 3.
ad 3.
gl. interl.
ibid.

¶ 3 Præterea, Sicut supra dictum est *, Eucharistia est sacramentum charitatis, sicut baptismus fidei, vt supra dictum est. Sed feruor charitatis significatur per fermentum: vt patet in glos. *super illud Matth. 13. Simile est regnum celorum fermento, &c. Ergo hoc sacramentum debet confici de pane fermentato.

¶ 4 Præterea, Azymum & fermentatum sunt accidentia panis, non variantia eius speciem. Sed in materia baptismi nulla discretio adhibetur circa differentiam accidentium aquæ, puta si sit falsa vel dulcis, calida vel frigida. Ergo in hoc sacramento aliqua discretio adhiberi non debet, vtrum panis sit azymus vel fermentatus.

* in de. r.
lib. 3. tit.
41. c. litte
r. 15. & est
ultimum
illius tit.

SED contra est, quod extra de celebrat. missar. cap. litteras. punitur sacerdos qui in pane fermentato, & scypho ligneo missarum solemnia celebrare presumpsit.

art. præc.

RESPONDEO dicendum, quod circa materiam huius sacramenti, duo possunt considerari, scilicet quid sit necessarium, & quid conueniens. Necessarium quidem est, vt sit panis triticeus (sicut dictum est *), sine quo non perficitur sacramentum. Non est autem de necessitate sacramenti, quod sit azymus vel fermentatus, quia in vnoquoque confici ritum suæ ecclesiæ in sacramenti celebratione. Super hoc autem sunt diuersæ ecclesiarum consuetudines. Dicit enim B. Gregorius in registro, Romana ecclesia offert azymos panes, propterea quod Dominus sine vlla commixtione suscepit carnem: sed Græcæ ecclesiæ offerunt fermentatum, pro eo quod verbum patris indutum est carne, sicut fermentum miscetur farinæ. Vnde sicut peccat presbyter in ecclesia Latinorum, celebrans de pane fermentato: ita peccaret presbyter Græcus in ecclesia Græcorum celebrans

de

de pane azymo, quasi peruertens ecclesiæ suæ ritum. Et tamen consuetudo de pane azymo celebrandi, rationabilior est. Primo quidem, propter institutionem Christi, qui hoc sacramentum instituit prima die azymorum (vt habetur Matth. 26. & Mar. 14. & Luc. 22.) qua die nihil fermentatum in domibus Iudæorum esse debebat: vt habetur Exod. 12. Secundo, quia panis est proprie sacramentum corporis Christi (quod sine corruptione conceptum est), magis quam diuinitatis ipsius: vt infra patebit *. Tertio, quia hoc magis competit sinceritati fidelium, quæ requiritur ad vsum huius sacramenti: secundum illud 1. Cor. 5. Pascha nostrum immolatus est Christus: itaque epulemur in azymis sinceritatis & veritatis. Habet tamen hæc consuetudo Græcorum aliquam rationem, & propter significationem quam tangit Greg * & in detestationem hæresis Nazaræorum, qui legalia Euangelio miscebant.

q. 76. a.

* loco cit. in istomet art.

Ad primum ergo dicendum, quodd sicut legitur Exod. 12. solemnitas paschalis incipiebat in vespere quartadecimæ lunæ: & tunc Christus post immolationem agni Paschalis hoc sacramentum instituit. Vnde hæc dies à Ioanne dicitur præcedere diem Paschæ, & à tribus alijs Euangelistis dicitur prima dies azymorum, quando fermentatum in domibus Iudæorum non inueniebatur: vt dictum est *. Et de hoc supra notatum est plenius in tractatu Dominicæ passionis †.

In corp. art.

q. 46. a. 9 ad l. arg.

Ad secundum dicendum, quodd conficientes ex azymo, non intendunt cæremonias legis seruare, sed conformare se institutioni Christi, & ided non iudaizant: alioquin & celebrantes in pane fermentato, iudaizarent: quia Iudæi panes primitiarum, fermentatos offerebant.

Ad tertium dicendum, quodd fermentum significat charitatem, propter aliquem effectum: quia scilicet panem facit sapidiorum & maiorem. Sed corruptionem significat ex ipsa ratione suæ speciei.

R 3 Ad

Ad quartum dicendum, quod quia fermentum habet aliquid corruptionis, & ex pane corrupto non potest confici hoc sacramentum (vt dictum est*) ideo magis attenditur circa panem differentia azymi & fermentati, quam circa aquam baptismi, differentia calidi & frigidi. Posset enim tanta esse corruptio fermenti, quod ex eo non posset confici sacramentum.

ARTIC. V.

Utrum vinum vitis, sit propria materia huius sacramenti?

436
4 d. 11. q.
2. a. 3. q.
1. et 1. Co.
11. lec. 7.
prin.

Innuitur
li. 20. et y.
mol. c. 3.
cir. med.
* i. 6. syn.
can. 28.
G habetur de co-
sec. d. 2. c.
didicim⁹
† Iul. I.
in decr. 7.
à med il-
lius: et est
decr. 7. in
ter eius
decr. 10.
qua sunt
ab alijs
separata.

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod non fit propria materia huius sacramenti, vinum vitis. Sicut enim aqua est materia baptismi, ita vinum est materia huius sacramenti. Sed in qualibet aqua potest fieri baptismus. Ergo in quolibet vino (puta, malorum granatorum, vel mororum, aut huiusmodi) potest confici hoc sacramentum, præsertim cum in quibusdam terris vites non crescant.

¶ 2 Præterea, Acetum est quedam species vini, quod de vite sumitur, vt Isidor. † dicit. Sed de aceto non potest confici hoc sacramentum. Ergo videtur, quod vinum vitis non sit propria materia huius sacramenti.

¶ 3 Præterea, Sicut de vite sumitur vinum depuratum, ita etiam agresta & mustum. Sed de his non videtur posse confici hoc sacramentum: secundum illud * quod in sexta synodo legitur, Didicimus quod in quibusdam ecclesijs sacerdotes sacrificio oblationis coniungat vas: & sic simul vtrumque populo dispensant. Præcipimus igitur, vt nullus sacerdos hoc vterius faciat. Et Iulius Papa † repræhendit quosdam qui expressum vinum in sacramento dominici calicis offerunt. Ergo videtur, quod vinum vitis non sit propria materia huius sacramenti.

SED contra est, quod sicut Dominus se comparauit grano frumenti, ita etiam se comparauit viti, dicens Ioan. 15. Ego sum vitis vera. Sed solus panis de frumento, est materia huius sacramenti: vt dictum est *.